

Ártándi Települési Értéktár Bizottság

4115 Ártánd, Templom utca 3.
0630 326 47 15 ; 0654 431 710/17
zamtiborkonyvtar@freemail.hu

Ártánd község külterületének régi elnevezései

A határban lévő földterületek elnevezései és rövid története

1. Nyomás (Az út és vasút közötti terület.)
2. Kertekalja: - Kastélykertalja
- Bírókertalja
3. Paptag
4. Farkasdomb (Ez a terület teljesen eltűnt. Bányató keletkezett a helyén, de mielőtt a sóderbányászat elindult, ásatások folytak a Déri Múzeum régészei vezetésével. A leletek a Magyar Nemzeti Múzeum és a Déri Múzeum kiállításain találhatóak meg. Tanúsítják ezt a Déri Múzeum évkönyvei.)
5. Vitéz Gál föld (Az első világháború után osztottak ki vitézi földeket.)
6. Fülöp rész
7. Kapitány dűlő (A volt tulajdonos építkezés céljából alapot ásatott és megtaláltak egy teljes Árpád-kori nyeret, mely restaurálás után mai napig a Magyar Nemzeti Múzeumban található.)
8. Róth rész
9. Kutas park dűlő
10. Tolnai föld
11. Nyilasok (Ezt a területet a jobbágyfelszabadítás után nevezték el, mert itt osztották ki a jobbágyoknak a földet. A földmérő eszköz a „ nyíllövés ” volt.)
12. Malomdűlő
13. Szikdűlő
14. Falusi földek (Benne a Lencsés domb, melyen homokkitermelés folyt, majd a kitermelés idején különböző Szarmata-kori edénydarabok és tűzhelymaradványait találták.)
15. Ártándi szőlőskert
16. Morgó (Ezen a területen volt egy csárda Morgó néven. Itt találkoztak össze az ártándi és borsi legények.)
17. Sági dűlő
18. Kiss vasút dűlő
19. Diófás út
20. Kártyás
21. Pendejes
22. Fácános
23. Csahos
24. Mérges (Ezen a területen is volt egy csárda.)
25. Bocás

Ártándi Települési Értéktár Bizottság

4115 Ártánd, Templom utca 3.
0630 326 47 15 ; 0654 431 710/17
zamtiborkonyvtar@freemail.hu

26.

Kisasszony rész (Ennek a földdarabnak következő a története Dr. Szőke Lajos nyomán: A terület Nagykerekiben lakó „ kisasszonyoké ” volt, akik eladásra ajánlották föl. A bedői földtulajdonosok akarták megvenni, de mivel közelebb esett a terület az ártándi földekhez, ezért négy ártándi gazdálkodó összefogott és ha kellett pistollyal döntöttek el, hogy övék legyen a terület.)

27. Bödei lapos

28. Bödei nagypuszta

29. Sági Vince féle dűlő

30. Bödei szőlőskert

31. Csendőrök földje

32. Poletárok

33. Óspicföld

34. Szebeni föld

35. Jancsi dűlő

36. Plati rész

37. Kormos föld

38. Szőke Albert dűlő

39. Tályog dűlő (Ezen a legutóbbi ideig a privatizációig egy tanya is volt.)

40. Kódushát (A gyenge minőségű terméketlen talaj miatt kapta a nevét [1864 Fülöp József főbíró]

Megjegyzés:

Majdnem minden dűlőben egy ásott kút is volt. Az akkori parasztemberek nappal itták a vizét az igavonó állataikkal együtt.

A fenti dűlő és földterületeket a „ Január 1 Termelő Szövetkezet „ az alakulás után különböző betűkkel és számokkal jelölték meg, mert kialakították a „ Táblásítást ”.

Ártándi Települési Értéktár Bizottság

4115 Ártánd, Templom utca 3.
0630 326 47 15 ; 0654 431 710/17
zamtiborkonyvtar@freemail.hu

Rétek és kaszálók (legelők)

1. Mónár rét vagy „harangöntő sziget” (Ezen a területen öntötték a templom tornyába és Biharkeresztes Református templomába lévő kisharangját 1793-ban. [Fülöp József főbíró 1864-es vissza emlékezése.] Ma már ez a terület nem található meg, mert kavicsbánya működött, működik és a műveletlen részt ellepte a víz.)
2. Kígyós tó
3. Bagjas tó
4. Kutaspart
5. Tamota
6. Icikfenék
7. Csíkos ér
8. Csókás ér
9. Bika rét

Legelők

1. Falusi legelő
2. Gazdák legelője
3. Zomlini legelő

1868-tól 1909-ig a határban található épületek

1. Sápi ház
2. Kiszomlini bányaház
3. Kiszomlini urasági cselédlakások a diófás úton
4. Tájog tanya
5. Vitéz ház (Ez a ház a bűnözőkről volt híres. A II. világháború után itt rejtőzködtek a szökött katonák és a bűnözők.)
6. Forster tanya
7. Cserepes tanya (Ma Románia területén található. 1922 –ben, amikor az antant képében misszió járt Ártádon, a falu lakossága néma tüntetéssel kérte vissza ezt a tanyát, Kiszomlinnal együtt.)
8. Köröstarján (Szórványházak. Ez is Románia területe.)
9. Mindszentpuszta
10. Steiner tanya
11. Lobstein tanya
12. Róth tanya (A valamikori tsz. központja ma az Ant-Ker kft. központja. a falu lakossága csak tanyának nevezi.)
13. Nagybesenyő puszta

Ártándi Települési Értéktár Bizottság

4115 Ártánd, Templom utca 3.
0630 326 47 15 ; 0654 431 710/17
zamtiborkonyvtar@freemail.hu

14. Fülöp tanya

15. Kis és Nagyzomlin (Közigazgatásilag az 1970-es évekig Ártánd községhez tartozott, de egy tanácsülés alkalmával úgy döntöttek a tanácsstagok, hogy ne építsenek a

16. diófás úton bekötő utat Zomliból Ártándra, hanem maradjon úgy minden ahogy volt. Ezen kapva kapott Nagykereki község és így akkortól a két település együtt Nagykerekihez tartozik a mai napig.)

Megjegyzés:

A Fülöp részi területen az ártándi tsz. kavicskitermelést végzett, majd a Miskolci Műszaki Egyetem Bányászati Kara kísérleti bányaművelést folytattak, amivel a mélykotrást lehetett volna végezni, de erre nem volt pénze a tsz-nek, ezért mint kavicsbányát bezárták.

Ma tóként található meg a falu határában, melyet egyenlőre a horgászok használnak. A tóparton található egy beton színpad, melyet alkalmanként különböző rendezvényeken üzemeltet a Zám Tibor Művelődési Ház. Valamikor a tónak a déli részén meddőhányó volt, melyet a falu fiataljai télen szánkó pályának használtak, de amikor a 42-es út Biharkereszttest elkerülő szakaszát építették, ezen meddőhányó eltűnt. Ma fiatalos erdő található a helyén ,melyet a ártándi önkormányzat tart karban.

A malom út, szík dűlő, a mónár rét területe egy nagy tó, mert itt a Baranyó - féle kavicsbánya működik.

A Kiszomlini kavicsbányát betemették „ rekultiválás ” néven. Ma szántóterületet találunk rajta. amikor még működött keskeny vágányú síneken „ lórés ” csillékkal szállították az ártándi vasútállomásra a kavicsot, amely az ország bármely részére eljutott.

A határban lévő tanyák, csárdák, házak, kutak a tsz megalakulása után folyamatosan lebontásra, betemetésre kerültek.

Készült: Tóth Lajos visszaemlékezései alapján

Ártándi Települési Értéktár Bizottság

4115 Ártánd, Templom utca 3.
0630 326 47 15 ; 0654 431 710/17
zamtiborkonyvtar@freemail.hu
